

Χανιώτικα νέα
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ 15 Φεβρουαρίου 2020

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ / ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΦΑΧΟΥΡΙ & ΓΡΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΗ

ΟΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Φοιτητικοί και νεανικοί

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

diadromes@haniotika-nea.gr

editorial

Οι προσπάθειες για τη δημιουργία του ραδιοφώνου εντοπίζονται στα τέλη του 19ου αιώνα, ωστόσο μετά τα μέσα της δεκαετίας του '20 η εφεύρεση άρχισε να απευθύνεται στο ευρύ κοινό.

Η πορεία του ραδιοφώνου μέσα στον χρόνο είχε πολλά σκαμπανεβάσματα, πρώτα με την έλευση της τηλεόρασης και πολύ αργότερα με το διαδίκτυο. Και αν στις "διαδρομές" έχουμε κάνει πολλές αναφορές στο ραδιόφωνο και την ιστορία του, το σημερινό μας αφιέρωμα έχει την ιδιαιτερότητα ότι κοιτάει στο μέλλον του αγαπημένου αυτού μέσου, συστήνοντάς μας τους δύο πιο νεανικούς σταθμούς της πόλης μας, το "Ράδιο Ενταση" του Πολυτεχνείου Κρήτης και τον "RAT" του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου!

ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ

Μουσική παράσταση

Ο Ελληνο-γαλλικός Σύλλογος Χανίων, σε συνδιοργάνωση με την Περιφέρεια Κρήτης, παρουσιάζει τη Μουσική Παράσταση: «Με φωνάζουν Μελαχρινή» από τους GreCanto το Σάββατο 15 Φεβρουαρίου στις 8 μ.μ. στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων. Είσοδος ελεύθερη. Ένας περίπλους σε χώρες της

Μεσογείου.

Μια γυναίκα, μικρές ιστορίες, μεγάλοι λαοί. Μεσόγειος είναι η θάλασσα, είναι ο ήλιος, ο έρωτας, ο πόνος, η χαρά, η απόγνωση, η ελπίδα...

Η Μεσόγειος είναι οι άνθρωποι της.

Οι Συντελεστές της Παράστασης:

Μαριέλλα Βιτώρου: τραγούδι
Γάννης Κιαγιαδάκης: πιάνο

Μανώλης Κανακάκης: ακορντεόν, κανονάκι, τραγούδι
Αλέξανδρος Κανακάκης: πνευστά, μαντολίνο
Χρήστος Σαγιέντ: κρουστά
Παραγωγή βίντεο: Αλέξανδρος Κιαγιαδάκης
Εμφανίζεται ο χορευτής: Σάκης Δημόπουλος
Σκηνοθεσία: Γιάννης Πετράκης

γιορτάζουν

15/2

Ευσέβιος,
Ευσεβής,
Ευσεβεία

16/2

Πάμφιλος,
Παμφίλη,
Σέλευκος,
Χλόη

17/2

Θεόδωρος,
Θεοδώρα,
Πουλχερία

18/2

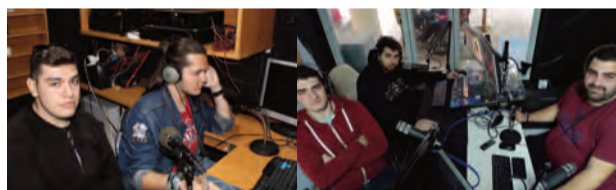
Αγαππός,
Λέων,

19/2

Φιλόθεος,
Φιλοθέη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ. 3 ~ Πολιτισμός

σελ. 4 - 5 ~ Φοιτητικοί και νεανικοί
ραδιοφωνικοί σταθμοί

σελ. 6 ~ Συνέντευξη με

τον Βασίλη Παπαθεοδώρου

σελ. 7 ~ Παιδότοπος

σελ. 8 ~ Υγεία & Βότανα

σελ. 9 ~ Συνέντευξη με τις Κατερίνα
Φαχούρι και Γρηγορία Οικονομάκη

σελ. 10 ~ Πολιτισμός

σελ. 11 ~ Ιστορία της Ιατρικής

σελ. 12 ~ Αφορμή, Βιβλία

ΣΤΟ ΒΕΝΙΖΕΛΕΙΟ ΩΔΕΙΟ

Απονομή υποτροφιών
και μουσική διάλεξη

Ο Σύνδεσμος για τη διάδοση των Καλών Τεχνών στην Κρήτη διοργανώνει ειδική τελετή απονομής υποτροφιών και επαίνων των μαθητών του Βενιζέλειου Ωδείου Χανίων την Τετάρτη 19 Φεβρουαρίου

και ώρα 8 μ.μ. στην Αίθουσα Θεάτρου του Βενιζέλειου Ωδείου.

Οι απονομές αφορούν το σχολικό έτος 2018-2019, ενώ οι υπότροφοιθα εκτελέσουν μουσικά έργα.

Εν συνεχεία, θα δοθεί μουσική διάλεξη με θέμα «Βυζαντινή και Δημοτική Παραδοσιακή Μουσική» με ομιλήτη τον διακεκριμένο μαέστρο κ. Γιώργο Αραβίδη.

Θα συμμετέχουν η Βυζαντινή Χορωδία Μελωδών Χανίων «Οσίας Νικόλαος ο Κυδωνιεύς» του κ. Αντώνη Κλουβιδάκη, η Ορχήστρα Παραδοσιακής Μουσικής και η Παιδική Χορωδία του Βενιζέλειου Ωδείου.

Είσοδος ελεύθερη

ΣΤΟ SALA TENNIS CLUB

Μουσικές διαδρομές

Μια μοναδική μουσική διαδρομή με τραγούδια που θα ταξιδέψουν το κοινό υπόσχονται ο Δημήτρης Κατακουζηνός και η Νέλλη Βαβάση, σήμερα Σάββατο στις 9.30 το βράδυ στο Sala Tennis Club (στην Αντισφαίριση Χανίων). Τηλέφωνο κρατήσεων 28214 01860.

Προβολές ταινιών

Συνεχίζονται οι προβολές των ταινιών που οργανώνει ο Σύλλογος Γυναικών Χανίων, στο Πνευματικό Κέντρο με ελεύθερη είσοδο. Επόμενη προβολή την Κυριακή 16/02 στις 8:00μ.μ. με την δραματική ταινία Norma Rae - Αμερική 1979. Διάρκεια: 114'

Βραβείο ερμηνείας (Sally Field) και τεχνικό βραβείο στο φεστιβάλ Κανών. Χρυσή Σφαίρα ερμηνείας (Sally Field) και υποψήφιο για βραβείο καλύτερης ταινίας και σεναρίου.

Επίσης, ο πολιτιστικός σύλλογος "Οι φίλοι των γραμμάτων και των τεινών" ολοκληρώνοντας

τον Β' κύκλο προβολών στον Ισπανικό και Ισπανόφωνο Κινηματογράφο, σε συνδιοργάνωση με την Περιφέρεια Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και το Πνευματικό Κέντρο Χανίων, θα προβάλει την Κυριακή 16 Φεβρουαρίου στην κεντρική αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου Χανίων (Ανδρέα Παπανδρέου 70) τη δραματική περιπέτεια Εννέα Βασίλισσες/Nueve Reinas (Αργεντινή, 2000, 114') του Αργεντινικού σκηνοθέτη Φαμπιάν Μπελίνσκι/Fabian Bielinsky.

Την ταινία θα προλογίσει η εκπαιδευτικός Μαρί-Τερέζ Χατζουλάκη.

Α' προβολή: 20.00μ.μ-22.00μ.μ.

Β' προβολή: 22.00-24.00μ.μ.

διαδρομές

τεύχος 869
Εβδομαδιαίο Πολιτιστικό Ένθετο
της εφημερίδας "Χανιώτικα Νέα"

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ -
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ Α.Ε.

ΙΔΡΥΤΗΣ: Γιάννης Ε. Γαρεδάκης
ΕΚΔΟΤΗΣ: Μανώλης Α. Γαρεδάκης
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Παρασκευάς Ν. Περάκης
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
"ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ":
Ελευθερία Μ. Κουμή

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:
Γιώργος Δρακάκης, Γιώργος Κώνστας,
Γάννης Λυβιάκης, Δημήτρης
Μαριδάκης, Γιάννα Μαρουλοσπράκη,
Βασιλική Τωμαδάκη,
Ελένη Φουντουλάκη

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ:
Γεωργία Αδίκημενάκη,
Δέσποινα Βάλλα, Νίκη Ξυφανταράκη

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ:
Νεκτάριος Κακατοάκης
ΠΙΣΤΕΤΣ: Hussein Rajafitkhar,
Γάννης Περάκης, Γιώργος Στεφανιάκης

ΣΥΝΤΑΞΗ: Εμπορικό Κέντρο
"Ερμής" (Μπουνιαλή 11-19)
τηλ. 28210 51.003 - 6,
fax 28210 51.007
e-mail: info@haniotika-nea.gr

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:
Καραϊσκάκη 49, τηλ. 28210 70.563 -
6 fax 28210 91.900

Διαφημιστικό Τμήμα:
Εύα Κουμή τηλ: 2821070.563 - 6
e-mail: ads@haniotika-nea.gr

ΣΤΟ ΜΑΛΕΜΕ

Ημερίδα για την προσφορά της Θάλειας Καλλιγιάννη

Το Κέντρο Κρητικής Λογοτεχνίας, με τη συνδρομή και την αρωγή του Δήμου Πλατανιά, θέλοντας να τιμήσει τη μνήμη της Θάλειας Καλλιγιάννη, οργανώνει στο Μάλεμε Χανίων, κοντά στο χωριό καταγωγής της, τον Πλατανιά, το Σάββατο 22 Φεβρουαρίου, στις 8.30, ημερίδα με θέμα: **Θάλεια Καλλιγιάννη: Η προσφορά της στα Γράμματα, τον Πολιτισμό και την Κρήτη.**

Το Πρόγραμμα της ημερίδας:
Α΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προεδρείο : Ευτύχης Μαυρογένης και Αργυρώ Λουλαδάκη
9.30 Κώστας Μουτζούρης, «Η πολυσιδιάχτη προσωπικότητα της Θάλειας Καλλιγιάννη»
9.50 Μαρία Πατρελάκη, «Ναθαλία. Η μυθι-

στορηματική αυτοβιογραφία της Θάλειας Καλλιγιάννη»
10.10 Βασίλης Χαρωνίτης, «Το λαογραφικό έργο της Θάλειας Καλλιγιάννη»
10.30 Αντώνης Καρτσάκης, «Η Θάλεια Καλ-

λιγιάννη και το περιοδικό 'Κρητικές Σελίδες'»

10.50 Ειρήνη Βογιατζή, «Η δημοσιογράφος Θάλεια Καλλιγιάννη»
Β΄ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προεδρείο : Γιάννης Δημητρακάκης και Ειρήνη Βογιατζή

11.30 Ελένη Κωβαίου, «Ο διηγηματικός και ποιητικός λόγος της Θάλειας Καλλιγιάννη»

11.50 Μαρίνα Αρετάκη, «Ο μυθιστορηματικός λόγος της Θάλειας Καλλιγιάννη»

12.10 Χριστίνα Κουκουράκη, «Το εικαστικό έργο της Θάλειας Καλλιγιάννη»

12.30 Αλεξάνδρα Κουρουτάκη, «Θάλεια Καλλιγιάννη: Ζωγραφίζοντας από καρδιάς». Ο ζωγραφικός της κόσμος, η σχέση της με τον Πλατανιά και η ιδιοτυπία μιας ναΐφ έκφρασης»

12.50 Ασπασία Τσουρλάκη, «Η Θάλεια Καλλιγιάννη και το περιβάλλον».

Θα ακολουθήσουν συζήτηση, παρεμβάσεις και καταθέσεις μαρτυριών.

ΣΤΟ Κ.Α.Μ.

Ημερίδα για την προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς

Το Εργαστήριο Υλικών Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Σύγχρονης Δόμησης της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πολυτεχνείου Κρήτης διοργανώνει ημερίδα με θέμα: «Προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς με σύγχρονα υλικά και μεθόδους, εφαρμογές σε μνημεία του 20ου αιώνα από σκυρόδεμα», το Σάββατο 15 Φεβρουαρίου και ώρα 9 π.μ., στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου.

Η ημερίδα απευθύνεται σε Μηχανικούς, Συντηρητές και Αρχαιολόγους που ασχολούνται με τη συντήρηση της δομημένης πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά και ιδιαίτερα των κατασκευών από οπλισμένο σκυρόδεμα. Θα παρουσιαστούν καινοτόμα υλικά νανο-τεχνολογίας, καθώς και σύγχρονες μέθοδοι ελέγχου των κατασκευών.

Η διοργάνωση της ημερίδας πραγματοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος InpnaConcrete (Horizon 2020), από την Καθηγήτρια του Πολυτεχνείου Κρήτης και Διευθύντρια του Εργαστηρίου Υλικών Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Σύγχρονης Δόμησης, κα Νόνη Μαραβελάκη, με την υποστήριξη του Δήμου Χανίων/ΚΗΠΠΕΔΕΧ-ΚΑΜ και των εταιρειών NanoPhos, Easybuild IKE Μπουζάκης και Δαλκαφούκη Οίκος ΕΠΕ.

ΑΠΟ ΤΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
Παρουσίαση μελέτης εκθετηρίου συλλογών λαογραφίας

Εκδήλωση παρουσίασης της μελέτης για την δημιουργία εκθετηρίου συλλογών λαογραφίας και εξέλιξης της τεχνολογίας στο Κτίριο της Πρώην Γαλλικής Σχολής διοργανώνει το Πολυτεχνείο Κρήτης την Παρασκευή 21 Φεβρουαρίου στις 7 μ.μ., στην Αίθουσα "Σταύρος Σ. Νιάρχος" του Εθνικού Ιδρύματος "Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος", στη Χαλέπα.

Κεντρική ομιλήτρια είναι η κα Δέσποινα Τσάφου, Αρχιτέκτων Μηχανικός, εκπρόσωπος του μελετητικού γραφείου Σύνθεση & Έρευνα ΕΠΕ που εκπόνησε τη μελέτη. Η εκδήλωση είναι ανοικτή στο κοινό.

Το Wines - Crete σας προσκαλεί στην 13η Έκθεση Κρητικού Κρασιού

Χανιά 15-16 Φεβρουαρίου '20

Χώρος διεξαγωγής: **MINOA PALACE RESORT** στον Πλατανιά

Διοργάνωση: **Δίκτυο Οινοποιών Χανίων Ρεθύμνου**

Πληροφορίες για τις παράλληλες εκδηλώσεις: www.winesofcrete.gr

#oiotika

Ο συλλογικός τόμος "Κρήτη - Ελλάδα 1913 - 2013, 100 χρόνια Ενωση"

που υλοποιήθηκε με πρωτοβουλία της εφημερίδας "Χανιώτικα νέα" και του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών "Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος"

διατίθεται στα γραφεία των "Χ.Ν.", **Καραϊσκάκη 49.**

Τιμή: 15 ευρώ

Η **202η** ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΗΝ ΜΟΥΣΙΚΟΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ **ΑΣ ΕΡΧΟΣΟΥΝ ΓΙΑ ΛΙΓΟ...** ΤΟΥ Δ. ΜΑΛΙΣΣΟΒΑ

202ος ΚΥΚΛΟΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ

13-14-15-16 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΒΕΝΙΖΕΛΙΟ ΘΑΕΙΟ ΧΑΝΙΩΝ

ΟΡΑ ΕΝΑΡΞΗΣ: 21:15

Σκηνοθεσία: **Μαρία Λεκάκη**
Μουσική Διδασκαλία: **Δέσποινα Δρακάκη**
Χορογραφίες: **Ελίνα Ταβουλάρη**

Γενική είσοδος **12€**
Προώληση εισιτηρίων: **10€** στον Φούργο - Café ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΚΗΣ (Αγ. Αποστόλων 50, Κουμπές)

ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΣΤΗΡΙΖΟΥΝ: **Bailla Studio**, **NEA**, **easy 93.2**, **superfm 89.6**, **97.2 STOR**, **ZARPA NEWS GR**

ΟΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Φοιτητικοί και νεανικοί

ΓΙΑΝΝΗΣ
ΛΥΒΙΑΚΗΣΓΙΩΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΣ

Οι φοιτητικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί έχουν τη δική τους ιστορία για τα Χανιά, μέσα από το Πολυτεχνείο Κρήτης και το ΕΛΜΕΠΑ (πρώην ΤΕΙ). Στις συχνότητες τους θα ακούσεις και μουσικές που δεν είναι mainstream, συγκροτήματα και είδη που έχουν “εξοριστεί” από τους εμπορικούς σταθμούς. Παράλληλα νεανικά σχόλια και απόψεις και καλή διάθεση. Τους σταθμούς αυτούς γνωρίζουμε καλύτερα μέσα από το σημερινό μας αφιέρωμα.

■ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

Με “ένταση” στα ερτζιανά

Από αριστερά) Μ. Κιούφης, Στ. Μαυρομάτης, Γ. Ευδάκης στο studio του “Ράδιο Ένταση” του Πολυτεχνείου Κρήτης.

Είκοσι πέντε χρόνια στα fm και στο διαδικτυο, με 120 μετέχοντες και κάτι λιγότερο από 60 εκπομπές το “Ράδιο Ένταση” ο ραδιοφωνικός σταθμός του Πολυτεχνείου Κρήτης αποτελεί μια μικρή “μουσική οάση”. Είδη μουσικής που καλύπτουν όλα τα γούστα, νεανικές φωνές πίσω από τα μικρόφωνα, παράλληλες δράσεις όπως πάρτι και κοινωνικές εκδηλώσεις στο... ρεπερτόριο του σταθμού, που ακούγεται από τους 93,5 στα fm και διαδικτυακά στο <http://www.entasiradio.tuc.gr/>

«Η ενασχόληση με το ραδιόφωνο θα είναι ίσως η πιο ζωντανή φοιτητική μου ανάμνηση όλα αυτά τα χρόνια» μας λέει ο Στέλιος Μαυρομάτης, το πιο παλιό μέλος του “Ράδιο Ένταση” από το 2013. Μας μιλάει για την ιστορία του σταθμού από το 1995, τα παιδιά που το έστησαν, τις στιγμές ανόδου και κάμψης, τα προβλήματα που υπήρξαν το διάστημα 2011-2013, την επανεκκίνηση του “Ράδιο Ένταση” από τότε μέχρι σήμερα.

«Το ραδιόφωνο ήταν πιο κοντά στα δικά μου ενδιαφέροντα για αυτό και αποφάσισα να ασχοληθώ. Όταν ξεκινήσαμε ήταν 15 άτομα, το κλίμα ήταν εξαιρετικό και η πρώτη μου εκπομπή ήταν αθλητική» θυμάται ο Στέλιος που τονίζει την πολύ μεγάλη στήριξη από το Πολυτεχνείο. «Ο πρύτανης μας ο κ. Διαμαντόπουλος ήταν στην ραδιοφωνική ομάδα της σχολής του στον Καναδά και έχει αγκαλιάσει την προσπάθειά μας και μας στηρίζει πάρα πολύ» λέει.

Για τον Γιώργο Ξυδάκη η ενασχόληση με το ραδιόφωνο «είναι μια... ψυχοθεραπεία» δηλώνει χαμογελώντας. «Εψαχνα να βρω κάτι πέρα από τη σχολή και το βρήκα στο ραδιόφωνο. Το ότι σε ακούει κόσμος χωρίς να σε βλέπει είναι μεγάλη πρόκληση να τους κεντρίσεις την προσοχή, να τον κρατάς μπροστά στο δέκτη με τον λόγο και τη μουσική σου. Το συναίσθημα είναι μαγικό και αυτή η αλληλεπίδραση όμορφη» τονίζει.

Ρωτάμε τον Γιώργο για την πιο απαισιόδοξη και την πιο ενθαρρυντική κουβέντα που έχει ακούσει για την ενασχόλησή του με το σταθμό. «Και οι δύο είναι από τον ίδιο συμφοιτητή μου. Στην αρχή όταν αποφάσισα να ασχοληθώ μου έλεγε “πού πας να μπλέξεις”... πριν από μια εβδομάδα μου εκμυστηρεύτηκε πως αυτό που κάνουμε είναι πολύ όμορφο και αξίζει! Παρά τις δυσκολίες, τεχνικές ή και ανθρώπινες γιατί είμαστε μια ομάδα που θα υπάρχουν και παρεξηγήσεις και καβγάδες, έχουμε καταφέρει να παραμένουμε δεμένοι, ενωμένοι και αυτό φαίνεται...», απαντάει.

Στα χαρακτηριστικά του σταθμού τα πολλά πάρτι που κάνει κάθε χρόνο. Ξεκίνησαν από τον μικρό εσωτερικό χώρο του καφέ και έφτασαν να συγκεντρώνουν και 2000 άτομα στο αίθριο των παλιών κτηρίων του Πολυτεχνείου.

«Όλες μας οι εκδηλώσεις έχουν κοινωνικό χαρακτήρα. Συγκεντρώνουμε είτε τρόφιμα για το Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου, είτε παιγνίδια για το Κοινωνικό Παντοπωλείο» λέει ο Μάριος Κιούφης, που από το 2017 είναι μέλος του σταθμού. Ο σταθμός είναι μη κερδοσκοπικός

«Είδα μια ανακοίνωση στο Fb ότι άνοιξαν θέσεις για το “Ράδιο Ένταση” και είπα να το δοκιμάσω. Ξεκίνησα με φόβο μπροστά στο μικρόφωνο γιατί ήταν κάτι που έκανα πρώτη φορά αλλά με τη στήριξη των παιδιών, πλέον το studio είναι ένας πολύ οικείος χώρος για μένα» λέει ο Μάριος.

Τα παιδιά δηλώνουν εντυπωσιασμένα από τη στήριξη του κόσμου των Χανίων και από το πόσο κοντά είναι στο σταθμό. «Εχουμε εισπράξει πολλή αγάπη και για αυτό και θέλουμε να την επιστρέψουμε μέσα από τις εκδηλώσεις μας» σημειώνει ο Στέλιος, ενώ ο Μάριος επισημαίνει πως «αυτό που έχει κρατήσει τον σταθμό όλα αυτά τα χρόνια είναι το αληθινό μεράκι και η αγάπη των παιδιών που ασχολούνται με αυτόν».

radio_entasi_935
Ράδιο Ένταση 93.5 FM

2/10

radio_entasi_935
Technical University of Crete

7/9

Ο σταθμός έχει αφήσει όνομα για τα “μυθικά” του πάρτι

■ ΕΛΜΕΠΑ - πρώην ΤΕΙ

Rat με μουσικές για όλα τα γούστα

Με μουσικές για όλα τα γούστα, από κρητικά μέχρι ροκ και με αρκετούς, παλιούς και νέους μουσικούς παραγωγούς, ο Ραδιοφωνικός Σταθμός του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛΜΕΠΑ, πρώην ΤΕΙ Χανίων), ο RAT έχει επανέλθει δριμύτερος και εκπέμπει συνεχώς μέσα από το Διαδίκτυο.

Ο σταθμός ξεκίνησε το 1999 στα FM και στη συχνότητα των 95,2 Mhz. Το 2005 σταμάτησαν οι εκπομπές στις ραδιοσυχνότητες καθώς είχαν προκύψει διάφορα ζητήματα.

Το 2018 ο RAT ξεκίνησε πάλι να εκπέμπει αλλά προς το παρόν μόνο στο διαδίκτυο μέσα από την ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://ratfm.chania.teicrete.gr/>

Οι φοιτητές που τον έχουν αναλάβει καταβάλουν προσπάθειες για να εκπέμψουν και πάλι στα Fm -μένει, ωστόσο, να λυθούν προβλήματα αδειοδότησης.

Ο σταθμός έχει στούντιο σε κτήριο του ΕΛΜΕΠΑ στη Χαλέπα.

Στα ιδρυτικά μέλη της νέας προσπάθειας είναι ο Νίκος Τζουγκάρακης ο οποίος εξηγεί:

«Ο σταθμός ξεκίνησε να εκπέμπει πάλι το 2018. Εχουμε σχεδόν δύο - τρία χρόνια λειτουργίας. Είχε σταματήσει για ένα μεγάλο διάστημα. Υπήρχαν θέματα σχετικά με τις άδειες και σχετικά. Τον άνοιξα με δική μου πρωτοβουλία και δύο άλλων μελών. Εκπέμπουμε πλέον διαδικτυακά και σίγουρα στόχος όλων των παιδιών είναι να εκπέμψουμε και στα fm».

Ο ίδιος αναφέρει ότι «υπάρχουν πάρα πολλές μουσικές εκπομπές και όχι μόνο. Προσπαθούμε να καλύψουμε όλη τη γκάμα».

Όπως ακόμη μας λέει ο Νίκος, ο σταθμός στηρίζεται από τους καθηγητές ενώ «έχει και εκπομπή που μιλάμε μαζί με τους καθηγητές για προβλήματα του ΕΛΜΕΠΑ».

Επίσης, από το στούντιο του σταθμού έχουν περάσει καλλιτέχνες, όπως ο Αντώνης Μαρτσάκης, ο Γιώργος Στρατάκης και ο Αντώνης Μαρινάκης.

Ο Νίκος κάνει «τρεις εκπομπές. Η μία εκπομπή είναι συνεντεύξεις με καθηγητές. Η άλλη είναι με κρητικά και η τρίτη με ελαφρολαϊκά».

«Ο σταθμός -συμπληρώνει ο ίδιος- αποτελεί μια όμορφη ενασχόληση με τα παιδιά να μαθαίνουν ηχοηψία και να γίνουν μουσικοί παραγωγοί».

Ο Κωνσταντίνος Μήγιος είναι καινούργιος μουσικός παραγωγός με εκπομπές με κλασικά ροκ τραγούδια αλλά και με μουσικά νέα και ιστορικές αναδρομές στη ροκ.

«Υπάρχει σχετική ανταπόκριση από φίλους, γνωστούς και άτομα που ακούνε γενικότερα τον ραδιοφωνικό σταθμό», αναφέρει. Ο ίδιος

παίζει και ροκ μουσική σε καφέ-μπαρ της περιοχής.

Ο Χρήστος Ανταλόπουλος κάνει μαζί με έναν συμφοιτητή του αθλητική εκπομπή με ειδήσεις από την Ελλάδα και το εξωτερικό, κάθε Σάββατο 1 - 3 και κάθε Πέμπτη.

Ο Λευτέρης Τσουκλαράκης κάνει εκπομπή μαζί με τον Νίκο Τζουγκάρακη κάθε Δευτέρα και Τετάρτη 7 - 9 μ.μ. ενώ καλούν στο στούντιο καλλιτέχνες της κρητικής μουσικής.

Η Ισαβέλλα Βογιατζή έκανε εκπομπή στο παρελθόν, ένα "ψυχοσόου", όπως το χαρακτηρίζει.

«Αναλύαμε θέματα, είχαμε μηνύματα, λύναμε προβλήματα, πενούσαμε όμορφα», ανέφερε.

Ο Φάνης Σακελλαρίδης ασχολείται με την ηχοηψία ενώ ετοιμάζει εκπομπή με ποπ μουσική.

Ο Πάρης Καρσοφίλης είναι από τα νεότερα μέλη του σταθμού και ετοιμάζει τη δική του εκπομπή.

Όλοι οι φοιτητές είναι γοητευμένοι από τη μαγεία των ραδιοφωνικών εκπομπών και την επικοινωνία με τους ακροατές του διαδικτύου.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ:

«Αντίδοτο στον διδακτισμό η ειλικρίνεια»

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΑΡΙΑΔΑΚΗΣ

«Αν αγγίξεις έστω κι ένα άτομο με τα βιβλία σου και το βοηθήσεις να βελτιώσει τη ζωή του, τότε μπορείς να πεις “κάτι κάνω”. Αυτές οι περιπτώσεις είναι για εμένα σαν παράσημα».

Ο βραβευμένος συγγραφέας παιδικών και εφηβικών βιβλίων Βασίλης Παπαθεοδώρου στην καθημερινή του επικοινωνία με τη νέα γενιά, είτε μέσα από τα βιβλία του είτε μέσα από επισκέψεις σε σχολεία, προτάσσει την ειλικρίνεια. «Έχει τα εργαλεία η λογοτεχνία να μιλήσει για οτιδήποτε. Τα όρια που μπαίνουν είναι αισθητικά και γλωσσικά», μου είπε όταν τον συνάντησα, λίγο πριν μιλήσει ως καλεσμένος σε μια εκδήλωση για εκπαιδευτικούς και γονείς στα Χανιά με θέμα το βιβλίο. Μια ειλικρίνεια που, όπως τόνισε, αποτελεί το καλύτερο “αντίδοτο” στον διδακτισμό που καιροφυλακτεί όταν κάποιος απευθύνεται σε παιδιά. Με την ίδια ειλικρίνεια απάντησε και στα δημοσιογραφικά ερωτήματα για τις “ταμπέλες” στη λογοτεχνία, την υποτίμηση της παιδικής λογοτεχνίας αλλά και τον βηματισμό που ψάχνει ακόμα να βρει το βιβλίο μέσα στην εποχή της εικόνας...

Η διάκριση της λογοτεχνίας σε παιδική, εφηβική, για ενήλικες κ.λπ. έχει νόημα ή πιστεύεις ότι υπάρχει απλώς καλή και κακή λογοτεχνία;

Η καλή λογοτεχνία είναι για όλους. Μπορεί από ένα εικονογραφημένο βιβλίο ένας ενήλικας να βγάλει διδάγματα. Για παράδειγμα “Ο Μικρός Πρίγκιπας” υποτίθεται ότι είναι παιδικό ή “Η Αλίκα στη χώρα των θαυμάτων”. Είναι όμως βιβλία δι-ηλικιακά. Από την άλλη οι συμβάσεις που λένε ότι το βιβλίο είναι για μέχρι 8 ετών ή για νέους κ.λπ., συμβάσεις με τις οποίες οποια διαφωνώ γιατί είναι περιοριστικές, είναι χρηστικές, βοηθάνε γονείς και εκπαιδευτικούς να πάρουν ή να προτείνουν βιβλία. Προσωπικά βλέπω τη λογοτεχνία ως μια σκάλα, όπου η παιδική λογοτεχνία είναι τα πρώτα σκαλιά που βάζει κάποιον στον χώρο του βιβλίου. Συνεπώς μιλάμε για κάτι ενιαίο, χωρίς να παραβλέπουμε τις διαβαθμίσεις που έχουν να κάνουν με την αντιληπτική ικανότητα του αναγνώστη ανάλογα με την ηλικία, τα ερεθίσματα που έχει κ.λπ.

Δυστυχώς κάποιοι αντιλαμβάνονται την παιδική - εφηβική λογοτεχνία ως κάτι υποδεέστερο...

Αυτό είναι κάτι που το βιώνουμε όλοι εμείς οι συγγραφείς της παιδικής - εφηβικής λογοτεχνίας έντονα. Θεωρούν δηλαδή ότι η παιδική λογοτεχνία είναι παρακατιανό είδος, αμφισβητούν ακόμα κι αν είναι λογοτεχνία. Είναι ένα στερεότυπο που τροφοδοτείται δυστυχώς κι από συγγραφείς ενήλικης λογοτεχνίας, οι οποίοι θεωρούν ότι η παιδική λογοτεχνία είναι παιδιάστικη, αλλά κι από τον Τύπο, πανελλαδικής εμβέλειας, που δεν βάζει στα ένθετα την παιδική λογοτεχνία μαζί με την ξένη, την ποίηση κ.λπ. Αυτή η προσέγγιση είναι λάθος γιατί δίνει την εντύπωση στα παιδιά ότι πρόκειται για κάτι παιδιάστικο, μη σοβαρό. Κι αυτό για τα παιδιά και τους εφήβους το κάνει απωθητικό γιατί μέσα τους θέλουν να μεγαλώσουν.

«Οι σημερινές γενιές των παιδιών διαβάζουν γραπτό λόγο περισσότερο από κάθε άλλη εποχή στο παρελθόν είτε πρόκειται για αναρτήσεις στο φέισμπουκ, το ίνσταγκραμ, το ίντερνετ κ.λπ. Δεν τα απωθεί, λοιπόν, η ανάγνωση αλλιώς η στερεοτυπική προσέγγιση του βιβλίου από γονείς, εκπαιδευτικούς, συγγραφείς»

Ζούμε στις μέρες της παντοδυναμίας της εικόνας. Ποιος είναι ο ρόλος του βιβλίου σ' αυτή την εποχή;

Δεν πρέπει να βλέπουμε φοβικά τις νέες τεχνολογίες. Ο ρόλος τους είναι άλλος. Δεν έχει νόημα να λέμε πάρε το τάμπλετ από τα παιδιά, γιατί αυτό δεν σημαίνει ότι τα παιδιά θα κάτσουν να διαβάσουν. Αυτή είναι μια ενοχική προσέγγιση των μεγάλων που αισθάνονται ότι δεν βοήθησαν όσο πρέπει για να αγαπήσουν τα παιδιά το βιβλίο. Και στη δική μας τη γενιά υπήρχε τηλεόραση, αλλά όποιος ήθελε να διαβάσει διάβαζε. Από εκεί και πέρα, οι σημερινές γενιές των παιδιών διαβάζουν γραπτό λόγο περισσότερο από κάθε άλλη εποχή στο παρελθόν είτε πρόκειται για αναρτήσεις στο φέισμπουκ, το ίνσταγκραμ, το ίντερνετ κ.λπ. Δεν τα απωθεί, λοιπόν, η ανάγνωση αλλά η στερεοτυπική προσέγγιση του βιβλίου από γονείς, εκπαιδευτικούς, συγγραφείς. Δεν είναι ψυχαναγκασμός το βιβλίο και το παιδί δεν πρέπει να πειστεί ότι πρέπει να διαβάσει γιατί αυτό είναι κάτι καλό. Πρέπει να του αρέσει το βιβλίο για να διαβάσει, όχι να είναι καταναγκασμός. Να είναι ελκυστικό. Μέσα, λοιπόν, σ' αυτή την εποχή το βιβλίο δεν έχει βρει ακόμα το βηματισμό του γιατί κυριαρχεί μια πτωπάθεια. Μένει κά-

ποιος κόσμος πεισματικά στο παρελθόν αρνούμενος το παρόν και την εξέλιξη, αρνούμενος το νέο περιβάλλον που πρέπει να προσαρμοστεί το βιβλίο.

Μια μεγάλη παγίδα στο παιδικό βιβλίο είναι ο διδακτισμός. Πώς αντιμετωπίζεται αυτό;

Όλα τα βιβλία είναι εξ' ορισμού διδακτικά με την έννοια ότι μέσα από τους ήρωες οι αναγνώστες μαθαίνουν κάτι. Από την άλλη, τον διδακτισμό ενώ όλοι τον επικρίνουν οι περισσότεροι τον χρησιμοποιούν. Θεωρούν ότι πρέπει να βάλουν μέσα μηνύματα για να πουλήσουν σε σχολεία ή για να αξιοποιήσουν το βιβλίο τους οι εκπαιδευτικοί στην τάξη. Προσωπικά γράφω με συνέπεια αυτό που θέλω να πω. Μπορεί η ιστορία να έχει βία, σεξ, ναρκωτικά ή οτιδήποτε άλλο, όμως δεν σκέφτομαι ότι αυτό δεν είναι σωστό για τα παιδιά. Με νοιάζει να αρέσει το βιβλίο και πάνω από όλα με νοιάζει να αρέσει σε εμένα, να είναι κάτι που θα το έπαιρνα. Είναι λοιπόν εύκολο να αποφύγεις τον διδακτισμό, αρκεί να είσαι πηγαίος, ειλικρινής.

Σ' αυτή την ειλικρίνεια υπάρχουν όρια; Μπορείς να μιλήσεις για βία και να είσαι

ωμός όταν μιλάμε για παιδιά;

Τα παιδιά αντιλαμβάνονται πολύ περισσότερα από αυτά που νομίζουμε ότι αντιλαμβάνονται και υπάρχει πάντα ο κατάλληλος τρόπος για να πεις κάτι. Μπορείς να μιλήσεις αλληγορικά, με συμβολισμούς. Έχει τα εργαλεία η λογοτεχνία να μιλήσει για το οτιδήποτε. Ειδικότερα, πάντως, για τους έφηβους που έχουν δει τα πάντα στην τηλεόραση και το ίντερνετ είναι υποκρισία να τους λες ότι δεν υπάρχουν βωμολοχίες, βία, κίνδυνοι στον κόσμο. Σε κάθε περίπτωση, τα όρια που μπαίνουν είναι αισθητικά και γλωσσικά. Υπό αυτή την έννοια είναι λάθος να χρησιμοποιούμε είτε βωμολοχίες είτε σκηνές βίας για λόγους εντυπωσιασμού. Πρέπει οι πρωταγωνιστές και οι περιστάσεις να πείθουν.

Η λογοτεχνία φτιάχνει καλύτερους πολίτες και ανθρώπους;

Ναι, το πιστεύω. Μέσα από την καλλιέργεια της αισθητικής και της ενσυναίσθησης καθώς ο αναγνώστης μπαίνει στο περσι διαφορετικών χαρακτήρων, κάτι που τον κάνει πιο ανεκτικό ως άνθρωπο. Με αυτή την έννοια νομίζω ότι η λογοτεχνία λειαίνει τις “γωνίες” ενός ανθρώπου.

παιδοτόπος

ΒΑΓΓΕΛΗΣ
Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ
kakatsakis@sch.gr

ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜ. ΣΧ. ΚΑΠΗΝΚ ΧΑΝΙΩΝ

Τα έργα του ημερολογίου μας

Ειδικό Δημοτικό Σχολείο ΚΑΠΗΝΚ Χανίων

«Επισκεφτήκαμε ένα-ένα τμήμα χωριστά, το εργαστήρι ζωγραφικής της εικαστικού Αυγής Αμπελικάκη που είναι δίπλα στο σχολείο μας. Η κυρία Αυγή όπως πάντα άνοιξε διάπλατα τις πόρτες της και μας υποδέχτηκε για να δημιουργηθούν τα ομαδικά έργα που θα στόλιζαν το ημερολόγιό μας. Με τη βοήθεια και την υποστήριξή της πιάσαμε τα πινέλα μας, τα βουτήξαμε

στη διαφορετικότητα των χρωμάτων και αποτυπώσαμε τη θέληση και τη δύναμή μας. Στη συνέχεια αφού ήρθαν τα έργα στο σχολείο μας η δασκάλα πληροφορικής Νατάσα Μπαρακλή τη φωτογράφησε και έπειτα τα επεξεργάστηκε στο τυπογραφείο όπου με τις ειδικές γνώσεις στην τεχνολογία και την πληροφορική έδωσε σάρκα και οστά στο ημερολόγιό μας».

Αυτά, μεταξύ των άλλων, γράφουν σ' ένα κείμενο που μου έστειλαν οι δασκάλοι του Ειδικού Δημ. Σχ. που στεγάζεται στο Κέντρο Αποκατάστασης Παιδιών και Νέων Κρήτης, με ταχυδρόμο τον διευθυντή τους, τον Δημήτρη τον Χαμπλάκη, για να συνοδεύσουν δείγματα της δουλειάς που έγινε και σχετικά κείμενα των μαθητών τους.

Αξιος ο μισθός σας, καλοί μου συνάδελφοι! Πάντα ωραίοι, πάντα χάριν των μαθητών σας, των παιδιών με τις ειδικές ανάγκες, αλλά και τις ξεχωριστές ικανότητες να υπάρχουν! Να είστε καλά κι εσείς, κυρία Αυγή και συγχαρητήρια, κυρία Νατάσα!

Σας χαιρετώ με αγάπη όλους!
Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης
δάσκαλος

Κίτρινες μαργαρίτες

Πήραμε ένα μπολ με κίτρινα χαρτάκια και ένα άλλο με μαύρα χαρτάκια και τα κόψαμε μικρά - μικρά κομματάκια. Φτιάξαμε κίτρινα λουλούδια που τα λένε ήλιους! Η κυρία Στέλλα μας βοήθησε να φτιάξουμε τα φύλλα. Δουλέψαμε όλοι μαζί και περάσαμε πολύ ωραία στο εργαστήρι της κ. Αυγής. Κ. Αυγή σε αγαπάμε πολύ!

Σοφία, Μαρία, Άρης, Στέργιος

Ο Χιονάνθρωπος

Είναι ο χιονάνθρωπος και κρατάει μια σκούπα. Κοντά του είναι δύο δέντρα, αυτός φοράει καπέλο και γύρω του πέφτει χιόνι. Πόσο χαρούμενος είναι που έχει παρέα! Σε αγαπάμε χιονάνθρωπε, είσαι φίλος μας και με χαρά θα γιορτάσουμε μαζί σου τα Χριστούγεννα.

Ευαγγελία, Λιονέλ,
Αλμπιόν

Ο λαγός

Ο λαγός φοράει μεγάλα πράσινα γυαλιά και έχει δύο μεγάλα ροζ αυτιά. Επίσης φοράει ένα μωβ παπιγιόν στο λαιμό. Τον σχεδιάσαμε και τον γεμίσαμε με χαρτί γκοφρέ. Τον φτιάξαμε με τη βοήθεια της εργοθεραπεύτριας του σχολείου μας, της κυρίας Αγγελικής. Στο ημερολόγιο διακοσμεί τον μήνα Απρίλιο, δηλαδή τον μήνα του φετινού Πάσχα. Είναι μια εικόνα με ανοιξιάτικα, χαρούμενα χρώματα.

Όταν ολοκληρώσαμε την κατασκευή του, όλοι ενθουσιάστηκαμε.

Αρτεμης, Βιόλα, Γιόνι, Μανώλης

Το ανοιξιάτικο δέντρο

Η τάξη μας επιλέχθηκε να δημιουργήσει έναν πίνακα για το μήνα Μάρτιο. Πρώτο μας βήμα ήταν να συζητήσουμε για την άνοιξη, για τα ανθισμένα δέντρα και τα πολύχρωμα λουλούδια. Η κα. Αμπελικάκη πρότεινε να σχεδιάσουμε ένα δέντρο και να χρησιμοποιήσουμε την τεχνική του κολάζ για να το ολοκληρώσουμε. [...] Το δέντρο άρχισε να παίρνει μορφή και χρώμα. Επιλέξαμε ένα ανοιχτό γαλάζιο χρώμα τέμπερας και με τα πινέλα μας βάψαμε τον ουρανό. Περισσότερο από όλα μας εντυπωσίασε όταν κολλήσαμε με γερή κόλλα ατλακόλ πολύχρωμα κομψέτι και χρυσόσκονη. Είδαμε τότε το έργο μας να ολοκληρώνεται. Το πολύχρωμο και ανοιξιάτικο τοπίο του Μαρτίου ήταν έτοιμο.

Κωνσταντίνος, Ναταλία, Νέαρκος, Ντίνα

Το αερόστατο

[...] Όλη η ομάδα εργάστηκε μαζί με πολλή φαντασία και δημιουργικότητα και το τελικό αποτέλεσμα μας ενθουσίασε όλους! Επίσης, η επίσκεψή μας στο εργαστήρι ζωγραφικής ήταν μια ευχάριστη έκπληξη για όλους εμάς. Όλος ο χώρος γεμάτος με χρώματα, εφημερίδες, περιοδικά, πολύχρωμες χάντρες, σύρματα, κόλλες, χαρτόνια. Δεν ξέραμε τι να πρωτοθαυμάσουμε!... τους πίνακες ζωγραφικής, τις κατασκευές με πηλό, χαρτί,... όλα έργα μικρών και μεγάλων παιδιών! Ήταν, πράγματι, για όλους εμάς μία αξέχαστη εμπειρία! Όταν μάλιστα είδαμε το ημερολόγιο μας έτοιμο, με τις δικές μας δημιουργίες, η ικανοποίησή μας ήταν ακόμα μεγαλύτερη!

Δημήτρης, Αλεξάνδρα, Στέλιος, Παναγιώτης

Η νυχτερινή πόλη

[...] Πάνω σε έναν καμβά, προσπαθήσαμε να απεικονίσουμε μια πόλη. Βάψαμε πρώτα τον καμβά μαύρο γιατί αποφασίσαμε πως θα ήταν νύκτα. Μετά κόψαμε και βάψαμε χαρτάκια σε διάφορα σχήματα και χρώματα, τα οποία αναπαριστούν τα σπίτια, πετάξαμε άσπρες πινελιές για αστέρια και τέλος ζωγραφίσαμε ένα φεγγάρι. Μια υπέροχη διαδικασία και ένα όμορφο αποτέλεσμα μέσα από τη φαντασία και τα χέρια των μαθητών μας!

Γιάννης, Κατερίνα, Σταμάτης, Μαρία, Βασίλης

Η Κουκουβάγια

[...] Ενώσαμε όλα τα μεγάλα στοιχεία, αφού βάλαμε τα δυνατά μας να τα χρωματίσουμε με λαμπερά χρώματα! Μια πολύχρωμη κουκουβάγια σχηματίστηκε στο πι και φι και μας κοιτούσε με απορία. Με το πινέλο ζωγραφίσαμε επάνω αριστερά ένα μισοφέγγαρο με βαθύ κίτρινο χρώμα. Τα παιδιά βούτηξαν τα πινέλα τους στο άσπρο και γέμισαν με αστέρια

το φόντο μας. Μικρές άσπρες κουκκίδες σχημάτισαν τον έναστρο ουρανό. Και στο τέλος λίγη μαγεία! Ένα σύννεφο χρυσόσκονης, που με χαρά άπλωσαν τα παιδιά έκανε τον πίνακά μας να λάμψει πραγματικά! Δεν χορταίναμε να τον καμαρώνουμε!

Μαρίνα, Ατανάσι,
Μανώλης, Ευτύχης

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΣΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Η λατινική ονομασία του βοτάνου είναι **CRITHMUM maritimum** (Κρίθμον το παράλιον). Ανήκει στην οικογένεια των Σκιδοφόρων. Στην ίδια οικογένεια ανήκουν σέλινο, μαϊντανός, καρότο, μάραθο, άνηθος, κύμινο κ.ά..

Κρίταμο

Είναι γνωστό με τα ονόματα κράμο, κρίτανο, κρίταμο, κίρταμο, κρίταμο, τρίταμο, κρίταμο, αρμύρα. Το συναντούμε σε παραθαλάσσια και αμμουδερά μέρη.

Πολυετής πόα ύψους έως 50 εκατοστά, λεία, σαρκώδης, με αποξυλωμένη βάση, έρπον ρίζωμα, και βλαστό όρθιο, πολύκλαδο, γραμμωτό. Φύλλα σύνθετα, 1 ή 2 φορές πτεροσιδή, με τμήματα γραμμοειδή, οξύληκτα, σαρκώδη, ακέραια. Ταξιανθία σκιάδιο με 10-20 ακτίνες, άνθη πρασινόλευκα. Τα άνθη του είναι ερμαφρόδιτα και γονιμοποιούνται από τα έντομα.

Βράκτια και βρακτιάδια αποτελούμενα από πολλά φυλλάρια που είναι λοξοσιδή, κατανεύοντα. Καρπός ωοειδής, σπογγώδης.

Ο βλαστός και τα φύλλα του όταν τα τρίψει κανείς αναδίδουν μια ευχάριστη μυρωδιά.

Βρώσιμα μέρη του φυτού είναι τα φύλλα και οι σπόροι. Αόριστα το φυτό θυμίζει μάραθο αλλά η γεύση είναι πιο πικρή και υφάλμυρη. Τα φύλλα χρησιμοποιούνται ως άρτυμα σε σαλάτες όπως την χωριάτικη, την ντοματοσαλάτα και την πατατοσαλάτα. Επίσης, μπορούν να αποτελέσουν το τέλειο συνοδευτικό ψαριών και κρεάτων ενώ τρώγονται ευχάριστα συνοδεύοντας το ουζάκι σας. Τέλος, βλαστοί και άνθη τηγανίζονται και γίνονται ομελέτες.

Φύλλα και σπόροι χρησιμοποιούνται για την παρασκευή ενός αρωματικού τουρσί. Σερβίρονται με άφθονο ελαιόλαδο και θεωρούνται ο ιδανικός μεζές για τσικουδιά, ούζο ή τσίπουρο. Με το κρίταμο κάνει κανείς πολύ ωραίο αλάτι. Αρκεί να το αποξηράνει και να το τρίψει.

Τα φύλλα έχουν κρατήσει την αλμύρα και γίνονται φοβερό καρύκευμα.

Ιστορικά στοιχεία

Βότανο γνωστό από την αρχαιότητα. Είναι το Κρίθμον του Διοσκουρίδου ο οποίος αναφερόμενος σε αυτό γράφει: 'λαχανεύεται εφθόντε και ωμών εσθιόμενον και ταριχεύεται εν άλμη'.

Οι αρχαίοι Έλληνες κατά μία εκδοχή το ονόμασαν έτσι λόγω της ομοιότητας των σπόρων του φυτού με αυτούς του κριθαριού. Πιθανότατα όμως η λέξη Κρίθμον είναι προελληνική όπως και οι ονομασίες άμπελος, κυπάρισσος, άκινθος, κισσός, άνθος κ.λπ..

Από τα χρόνια του Ιπποκράτη θεωρείται φυσικό ιατρικό με διουρη-

Συστατικά - χαρακτήρας

Το φυτό περιέχει αιθέριο έλαιο, μεταλλικά άλατα, ιώδιο και βιταμίνες, τα οποία και θεωρούνται συστατικά ορεκτικά, καθαρτικά του αίματος και τονωτικά.

Οι καρποί του φυτού περιέχουν περισσότερο αιθέριο έλαιο (0,8%) από τα φύλλα (0,15-0,3%).

Το αιθέριο έλαιο των καρπών περιέχει ντιλαπιόλη 60%, α-πινένη 18% και τα-τερπινίνη 17%, ενώ στα φύλλα περιέχει ντιλαπιόλη 8-40%, α-πινένη 12% και γ-τερπινίνη 48%.

Τα φύλλα είναι πλούσια σε βιταμίνη C και περιέχουν υδατάνθρακες (σακχαρόζη, γλυκόζη), οργανικά οξέα (μηλικό οξύ, κινικό οξύ), φαινολική ένωση (χλωρογενικό οξύ, το οποίο έχει αντιοξειδωτική δράση).

τικές, εμμηναγωγικές, αποτοξινωτικές ιδιότητες και χρησιμοποιήθηκε για την αντιμετώπιση ηπατικών, εντερικών και νεφρικών δυσλειτουργιών.

Ο Πλίνιος αναφέρει ανάλογες ιδιότητες του φυτού. Ο Ησύχιος ο Αλεξανδρέυς το αναφέρει ως

'Κρήθμον λάχανον' ενώ στο Γλωσσάριον του Du Cange αναφέρεται ως 'κρίθμον' και 'κρίταμα'.

Το φυτό αναφέρεται από τον John Gerard στο Materia Medica (1597). Ο Nicholas Culpeper περιγράφει το φυτό (1653) ως ένα ευχάριστο, ζεστό φυτό με πικάντικη γεύση και κωνευτική δράση. Ο Άγγλος βοτανολόγος Bromfield (γύρω στα 800 μ.Χ.) αναφέρει ότι οι ιδιοκτήτες των εκτάσεων που είχαν κρίταμο έπαιρναν υψηλό φόρο για να επιτρέψουν την συγκομιδή του. Το κρίταμο μετέφεραν στον τα εμπορικά κέντρα μέσα σε βαρέλια με θαλασσινό νερό.

Στο παρελθόν έχουν χρησιμοποιηθεί για θεραπευτικούς σκοπούς η ρίζα, τα φύλλα και οι καρποί του φυτού.

Από τον 16ο αιώνα το κρίταμο άρχισε να διεκδικεί σοβαρό μερίδιο στις διατροφικές συνήθειες των Ευρωπαίων. Στη Γαλλία το έλεγαν βότανο του Αγίου Πέτρου.

Χαρακτηριστική ήταν η συνή-

Παρασκευή και δοσολογία

Αφού μαζέψουμε το κρίταμο, διαλέγουμε τους τρυφερούς βλαστούς, βράζουμε νερό σε μια μικρή κατσαρόλα και μόλις βράσει ρίχνουμε μέσα τους βλαστούς που διαλέξαμε πριν και το ζεματάμε. Δεν το αφήνουμε να βράζει γιατί θα λιώσει, το τσεκάρουμε και μόλις μαλακώσει το βράζουμε.

Το δοκιμάζουμε να δούμε αν θέλει αλάτι, πράγμα σπάνιο μιας και έχει αρκετή αρμύρα από μόνο του αφού ζει δίπλα στην θάλασσα.

Το αφήνουμε να κρυώσει λίγο, παίρνουμε ένα μπολ και βάζουμε μέσα μια στρώση από το κρίταμο που βράσαμε, ψιλοκόβουμε σκόρδο και το ρίχνουμε από πάνω.

Ξαναβάζουμε άλλη μια στρώση κρίταμο και από πάνω πάλι ψιλοκομμένο σκόρδο, συνεχίζουμε να το κάνουμε αυτό μέχρι να τελειώσει όλο το κρίταμο.

Αφού είναι έτοιμο μέσα στο μπολ ρίχνουμε ξύδι μέχρι να σκεπαστεί το κρίταμο, βάζουμε και λίγο λαδί ίσα-ίσα να σκεπάσουμε την επιφάνεια.

Μετά το βάζουμε στο ψυγείο και το αφήνουμε όλη νύχτα, την επόμενη μπορούμε να το σερβίρουμε.

Είναι ιδανικό για να συνοδεύει ούζο ή τσίπουρο και θαλασσινά.

Ένας λίγο περίτεχνος τρόπος να τα απολαύσετε είναι εκείνος όπου το κρίταμο ανακατεύεται με βρασμένο ρύζι και ρεβίθια, γαρνίρονται με μαριναρισμένο γαύρο και σερβίρονται ως κρύα σαλάτα. Δοκιμάστε το και στη σάλτσα της μακαρονάδας.

θεια των θαλασσοπόρων να κουβαλούν μαζί τους μεγάλες ποσότητες κρίταμου ως αντίδοτου για το σκορβούτο και άλλες αρρώστιες των ναυτικών. Γύρω στον 19ο αιώνα τα κύρταμα άρχισαν να γίνονται και εξαγωγίμο είδος με πρωτοβουλία των παράκτιων λαών της Μεσογείου. Μάλιστα έγινε τόσο μεγάλη αποψίλωση διαφόρων ακτών, που έφτασαν σε σημείο να καταγγέλλονται 'οικολογικά εγκλήματα' καθώς το κρίταμο εξαφανιζόταν χωρίς έλεος.

Το αιθέριο έλαιο του βοτάνου έχει την φήμη αποτελεσματικού αφροδισιακού. Σε επάλειψη, λένε, το αιθέριο έλαιο του κρίταμου είναι αφροδισιακό εφόδιο ακαταμάχητο για τον άνδρα.

Στην Κρήτη το βότανο το αποκαλούν Αγκρίθαμο ή Κρίταμο. Στην περιοχή της Μεσσαράς οι χωρικοί το έτρωγαν ωμό. Το χρησιμοποιούσαν οι νοικοκυρές όταν έφτιαχναν κολυμπάδες ελιές ως αρτυματικό.

Ανθιση - χρησιμοποιούμενα μέρη - συλλογή

Το κρίταμο ανθίζει από τον Ιούνιο μέχρι τα μέσα Αυγούστου. Χρησιμοποιούμε τα φύλλα και τους σπόρους του φυτού. Οι σπόροι του φυτού ωριμάζουν από τον Αύγουστο μέχρι τον Οκτώβριο.

Τα φύλλα του συλλέγονται πριν από την ανθιση.

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις
Δρα ως ορεκτικό, διουρητικό, κωνευτικό, αντιμικροβιακό, καθαριστικό του αίματος και ευεργετικό στο συκώτι.

Το κρίταμο είναι καλό διουρητικό και βοηθά στην θεραπεία κατά της παχυσαρκίας.

Έχει μεγάλη περιεκτικότητα σε βιταμίνη C και δρα ως άφυσος κατά του μεταωρισμού.

Δραστηριοποιεί τη λειτουργία των νεφρών.

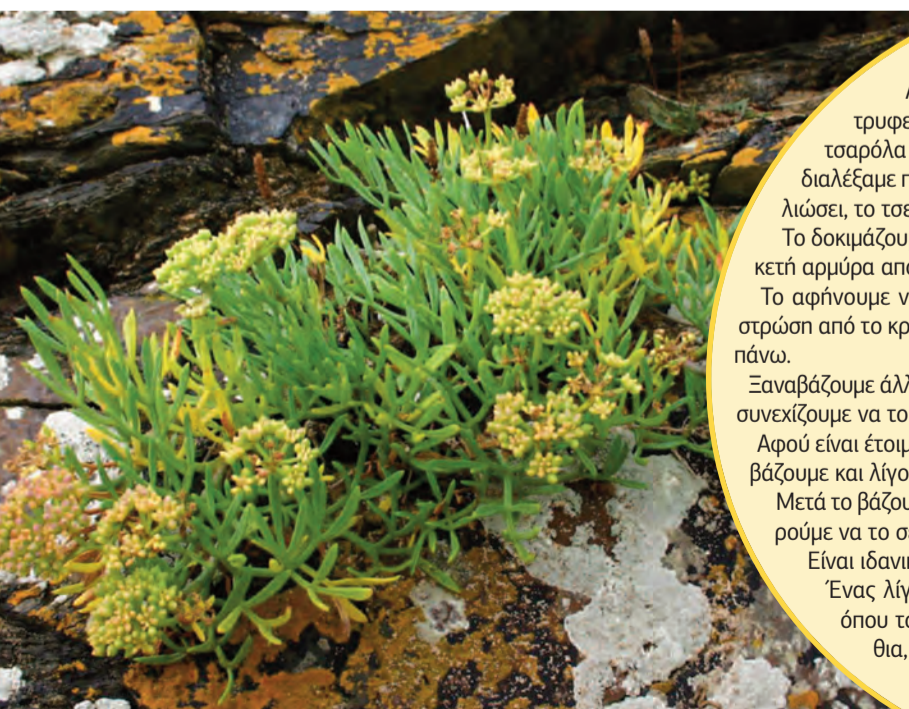
Λίγες σταγόνες από το αιθέριο έλαιο του φυτού στη σαλάτα βοηθούν στη χώνεψη.

Σήμερα χρησιμοποιείται και στη βιομηχανία των καλλυντικών ως βασικό συστατικό για την δημιουργία κρεμών προσώπου, μιας και η δράση του κατά του αντιοξειδωτικού στρες συμβάλλει στην διατήρηση της νεανικής επιδερμίδας.

Ακόμα, σε μορφή γέλης (gel), είναι ιδανικό για μασάζ στο πρόσωπο και τον λαιμό ως καθαριστικό και αναζωογονητικό για το δέρμα. Σε μορφή κρέμας είναι εξαιρετικό για την περιοχή των ματιών. Βοηθά στη μείωση των λεπτών ρυτίδων και των σκοτεινών κύκλων γύρω από τα μάτια. Σε μορφή εκκυσίματος έχει βακτηριοκτόνο και αντιπυριτιδική δράση.

Προφυλάξεις

Το αιθέριο έλαιο του βοτάνου να μην χρησιμοποιείται από τις εγκύους.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΑΡΙΑΔΑΚΗΣ

«Η Τέχνη αφυπνίζει εκείνα τα αισθήματα στον άνθρωπο που τον κάνουν να δημιουργεί, να ονειρεύεται, να αγαπάει και να θυμάται πως ποτέ μα ποτέ στην πυραμίδα των αξιών του δεν θα μπει πάνω - πάνω το χρήμα και η εξουσία». Ίσως ακούγεται ρομαντικό αλλά στην ουσία αποτελεί μια μεστή περιγραφή του απώτερου σκοπού της καλλιτεχνικής δημιουργίας.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΦΑΧΟΥΡΙ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΗ:

Η Τέχνη κρατάει τα όνειρα ζωντανά

Κι είναι τουλάχιστον παρήγορο η άποψη αυτή να διατυπώνεται από νέες και νέους καλλιτέχνες, όπως τις ηθοποιούς Κατερίνα Φαχούρι και Γρηγορία Οικονομάκη, που μαζί με 6 συναδέλφους τους, μια ομάδα που δουλεύει εδώ και καιρό μαζί, θα βρεθούν το Σάββατο 22 και την Κυριακή 23 Φεβρουαρίου (6 το απόγευμα και 9 το βράδυ και τις δύο ημέρες) στο Βενιζέλειο Ωδείο Χανίων, για να παρουσιάσουν την παράσταση «Σοφολογιότητες». Ένα έργο του μεγάλου μάστορα της κωμωδίας Μολιέρου που καυτηριάζει την κοινωνική υποκρισία. Οι «Διαδρομές» μίλησαν με τις δύο ηθοποιούς για την παράσταση, τον Μολιέρο, την κρίση αλλά και την «αποστολή» της τέχνης μέσα σε καιρούς ταραγμένους όπως οι σημερινοί.

Ερχεστε στα Χανιά με ένα έργο του Μολιέρου. Είναι εντυπωσιακή η αντοχή στον χρόνο των έργων του αναλογιστεί κανείς ότι μιλάμε για έναν δημιουργό του 17ου αιώνα. Πού αποδίδετε αυτή τη διαχρονικότητα;

Κ.Φ.: Ο Μολιέρος ήταν ένας δημιουργός που έπαιζε στο παλάτι του βασιλιά για τον βασιλιά, προσπαθούσε να εναντιωθεί στην άρχουσα τάξη λειτουργώντας όπως ο ίδιος αναφέρει ως καθρέπτης της κοινωνίας. Πλησίαζε τον καθρέπτη του τόσο κοντά στο σύστημα που κατάφερε να μεγεθύνει την ασχμία του. Η διαχρονικότητα των έργων του οφείλεται ακριβώς σε αυτή την λειτουργία.

Ακούμε συχνά ηθοποιούς αλλά και συγγραφείς να λένε ότι η κωμωδία είναι πιο δύσκολη από το δράμα. Είναι έτσι;

Γ.Ο.: Δεν γίνεται αυτά τα δύο να τα διαχωρίσουμε. Το γέλιο με το κλάμα τα χωρίζει μια πολύ λεπτή γραμμή και σε αυτήν πάνω καλείται να ισορροπήσει ο ηθοποιός. Ωστόσο όταν μία σκηνή προκαλεί γέλιο στον θεατή, ο χαρακτήρας που υποδύεται ο ηθοποιός, πιστεύει πραγματικά αυτό που λέει και πράττει. Θέλω να πω πως δεν αποσκοπεί στο γέλιο που θα εισπράξει από το θεατή, πάρα μόνο στην αλήθεια του εκείνη την στιγμή. Το ίδιο ισχύει και για το δράμα. Ο χαρακτήρας μπορεί εκείνη την στιγμή να υποφέρει και ο θεατής να γελάει. Είναι λοιπόν πολύπλοκη συναισθηματικά διαδικασία και τόσο απλή ταυτόχρονα, αν επικεντρωθούμε στον πυρήνα του ανθρώπου δηλαδή την γυμνή αλήθεια του.

Τι θα λέγατε ότι βρίσκεται στον πυρήνα των «Σοφολογιωτάτων». Τι μας αποκαλύπτει το έργο για την ανθρώπινη φύση;

Κ.Φ.: Στον πυρήνα του έργου συναντάει κανείς την αντίθεση του «φαίνεσθαι» με το «είναι». Οι χαρακτήρες -ο καθένας για διαφορετικούς λόγους- διαλαλούν μία επίπλαστη ταυτότητα η οποία ουδεμία σχέση έχει με αυτό που πραγματικά είναι. Όσα λένε δεν συμβαδίζουν -για να μην πούμε πως έρχονται σε πλήρη αντίθεση- με όσα πράττουν. Ενώ σε μία πρώτη ανάγνωση του έργου θα μπορούσε κανείς να πει πως στον πυρήνα βρίσκεται η διαμάχη των φύλων, στην πραγματικότητα ακόμα και αυτή επιπίπτει στην αντίθεση του τι λέω και του τι πράττω στην ουσία της ζωής μου. Οι κοινωνικές ταυτότητες δεν έχουν καμία σημασία, ούτε αυτό που λέμε, ούτε ακόμα και οι προθέσεις μας, καλές ή κακές, αυτό που ίσως σημαίνει κάτι είναι εκείνο που κάνουμε ιδίως με τις πόρτες κλειστές. Η ανάγκη των ανθρώπων για κοινωνική ταυτότητα είναι αδιαμφισβήτητη υπαρκτή. Σίγουρα όταν αυτή ταυτίζεται και με την προσωπική, τόσο πιο ευτυχής φαντάζομαι είναι κανείς.

Είστε μια ομάδα από νέους ηθοποιούς. Η κρίση των τελευταίων χρόνων πως επηρέασε τη δουλειά σας; Άλλαξε τον τρόπο που τη βλέπετε;

Γ.Ο.: Εδώ λοιπόν θα μιλήσουμε για την ρομαντική ματιά που χρειάζεται να έχει ένας καλλιτέχνης σε αντιδιαστολή με την σκληρή πραγματικότητα που καλείται να αντιμετωπίσει. Κάποιους ανθρώπους τους κινεί μια μαγική δύναμη να ασχοληθούν με την τέχνη και δη το θέατρο, κι έτσι λοιπόν αρχίζουν με όρεξη, πίστη, ενέργεια και προπάντων όνειρα, μπαίνοντας σε μια δραματική σχολή, όπου αρχίζουν μια πανέμορφη αλλά σκληρή εκπαίδευση. Σιγά-σιγά, ακούγοντας και μιλώντας με ανθρώπους του χώρου, καταλαβαίνουν ότι μάλλον κάπου κωλαίνει η κατάσταση.

Συντελεστές

Σκηνοθετική Επιμέλεια: Βασίλης Μαυρογεωργίου
Παραγωγή: 73100, Ιώ Ασπθιανάκη
Επιμέλεια Κουστουμιών: Ρούλα Καλαβρυτινού, Σταύρος Καστρινάκης.
Επιμέλεια Μουσικής: Γιάννης Μπάτσης, Κατερίνα Φαχούρι
Trailer: Γρηγορία Οικονομάκη, Νάλια Ζήκου
Φωτογραφίες: Σταύρος Καστρινάκης
Υπεύθυνη Επικοινωνίας: Ολγα Καπαγιωρίδου
Παίζουν οι ηθοποιοί: Μυρτώ Γιαννακούρη, Όλγα Καπαγιωρίδου, Γιάννης Μπάτσης, Γρηγορία Οικονομάκη, Αναστασία Χουρδάκη, Ρούλα Καλαβρυτινού, Σταύρος Καστρινάκης, Κατερίνα Φαχούρι. Τιμή εισόδου: 12 ευρώ το κανονικό και 10 ευρώ το μειωμένο εισιτήριο. Τηλέφωνο κρατήσεων 6973585873.
Σε συνεργασία με τη Δραματική Σχολή "Αρχή".

Στη συνέχεια βγαίνοντας πια από μια δραματική σχολή αντιλαμβάνονται ότι αυτό το επάγγελμα έχει μεγάλες δυσκολίες. Εκεί λοιπόν δεν θα πω ότι χρειάζεται γερό στομάχι όπως λένε αλλά πίστη, όχι ρομαντική, μονάχα γεωμένη πίστη, για να συνεχίσουν να παλεύουν για αυτό που άρχισαν με τόση όρεξη να κάνουν. Πάντοτε ήταν δύσκολο επάγγελμα και μετά την κρίση ακόμα δυσκολότερο, καθώς όταν συζητάμε πια για πληρωμές προβών έχει καταντήσει να φαντάζει αστείο. Μιλάμε δηλαδή, ότι είναι ζητούμενο μία ανταμοιβή αντίξια της δουλειάς μας. Η τέχνη-θέατρο μπορεί να μην είναι πρωταρχική ανάγκη του ανθρώπου, μπορεί να μη σου δίνει ψωμί να φας ούτε ρούχα να ντυθείς, παρόλα αυτά όμως, είναι δουλειά και σε μια δεύτερη ανάγνωση σου δίνει τροφή για σκέψη, κριτική σκέψη, η οποία στις μέρες μας τείνει να εκλείψει. Συνοψίζοντας λοιπόν ναι οι καιροί είναι δύσκολοι άλλα όπως είπε και ο Μολιέρος "δεν είμαστε μονάχα υπεύθυνοι για αυτά που κάνουμε αλλά και για αυτά που δεν κάνουμε". Έτσι κι εμείς θα συνεχίσουμε να κάνουμε αυτή την υπέροχη τέχνη που λέγεται θέατρο!

Τέσσερις από τους 8 ηθοποιούς της παράστασης κατάγεστε από τα Χανιά. Θα βλέπατε πιθανή μια επιστροφή σας εδώ ή θεωρείτε ότι η επαρχία θέτει σοβαρούς περιορισμούς;

Γ.Ο.: Ξέρετε είναι μια ερώτηση η οποία μου θυμίζει ένα όνειρο το οποίο υπάρχει ακόμα στο πίσω μέρος του μυα-

λού μου, την ίδρυση μιας δραματικής σχολής στα Χανιά! Αυτό συνδέεται άρρηκτα με την επιστροφή των ηθοποιών αλλά και με το να μην φεύγουν από την πόλη τους, διότι χρειάζεται να καλλιεργηθεί η θεατρική παιδεία πρώτα από όλα! Σε άλλες επαρχίες της Ευρώπης το επάγγελμα του ηθοποιού επιβιώνει, όταν στην Ελλάδα δυστυχώς αναγκάζομαστε να βρισκόμαστε στο άστυ- και λέω δυστυχώς γιατί η φύση είναι κινητήρια δύναμη και έμπνευση για έναν καλλιτέχνη. Τα Χανιά είναι ένας τόπος τον οποίο πραγματικά αγαπάμε! Φαντάζει ουτοπική η επιστροφή, καθώς ένας ηθοποιός στην επαρχία δεν μπορεί να βιοποριστεί εξ ολοκλήρου από το επάγγελμα αυτό, πράγμα που παλεύουμε καθημερινά στην Αθήνα και πάλι δυσκολευόμαστε αρκετά. Αν και η συγκεκριμένη πόλη, έχει αρκετά ενεργό δράση στα πολιτιστικά-θεατρικά δρώμενα, οι παραστάσεις που ανεβαίνουν είναι ελάχιστες για να φιλοξενησει έναν ικανό αριθμό ηθοποιών. Έχοντας ξεκινήσει την πορεία μου στα Χανιά, εγώ και άλλοι δυο ηθοποιοί από την ομάδα, ερασιτεχνικά με την αγαπημένη μας ακόμα δασκάλα Στέλλα Σκορδαρά, μέσα από την καρδιά μας θέλουμε να συνεχίσουμε την σχέση αυτή άστεως και ειδυλλιακού τόπου.

Παρά τα άλματα της επιστημονικής και τεχνολογικής εξέλιξης σε παγκόσμιο επίπεδο ούτε η ειρήνη έχει διασφαλιστεί ούτε οι ανισότητες και η αδικία έχουν εκλείψει. Μέσα σ' αυτό το περιβάλλον ποιος ο ρόλος της τέχνης και ποια η βαθύτερη επιδίωξη της καλλιτεχνικής δημιουργίας;

Κ.Φ.: Οι διάφοροι επαγγελματικοί κλάδοι όσο κοινωνικά επιφανείς είναι ή δεν είναι, οφείλουν να εργάζονται προς όφελος του ανθρώπου. Όσο γελοίος είναι ένας γιατρός που εργάζεται με γνώμονα το συμφέρον μίας φαρμακευτικής εταιρείας, άλλο τόσο γελοίος είναι ένας καλλιτέχνης που αποσκοπεί στην εκπλήρωση της προσωπικής του ματαιοδοξίας. Ο ρόλος της τέχνης είναι να υπενθυμίζει στον άνθρωπο όταν εκείνος στέκει μουνδιασμένος και τσαντισμένος εν μέσω της καθημερινής του ρουτίνας, ποιες θα πρέπει να είναι οι πραγματικές του προτεραιότητες. Να υπενθυμίζει στον άνθρωπο πως ο κόσμος στέκεται γιατί υπάρχουν άνθρωποι που έχουν ακόμα συλλογικά οράματα, σε πείσμα ενός συστήματος που μας θέλει παραγωγικές μονάδες. Η τέχνη αφυπνίζει εκείνα τα αισθήματα στον άνθρωπο που τον κάνουν να δημιουργεί, να ονειρεύεται, να αγαπάει και να θυμάται πως ποτέ μα ποτέ στην πυραμίδα των αξιών του δεν θα μπει πάνω-πάνω το χρήμα και η εξουσία.

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Γνωριμία με την ποίηση του Βαγγέλη Κακατσάκη

Το ποιητικό έργο του Χανιώτη δάσκαλου - λογοτέχνη Βαγγέλη Κακατσάκη θα παρουσιαστεί τη Δευτέρα 17 Φεβρουαρίου και ώρα 7 μ. μ. στο Πολύκεντρο Νεολαίας του Δήμου Ηρακλείου (οδός Ανδρόγεω).

Για τον ποιητή και το έργο του θα μιλήσουν ο δημοσιογράφος - συγγραφέας Νίκος Ψιλάκης και ο ποιητής - κριτικός Λογοτεχνίας Ζαχαρίας Κατσακός, ενώ ποιήματα του θα διαβάσει η δασκάλα Ελένη Νέστορα.

Η παρουσίαση, την οποία θα συντονίζει ο δάσκαλος - ριμαδόρος Κωστής Λαγου-

διανάκης, θα πλαισιώνεται μουσικά με ένα μελοποιημένο ποίημα από τον Σταμάτη Κραουνάκη και δύο από τον Χρήστο Κοτσαύτη. Η οπτικοποίηση του υλικού της παρουσίασης είναι έργο της συγγραφέα - θεατρολόγου Αγγέλας Μάλμου και η τεχνική υποστήριξη του πρώην Διευθυντή Π. Ε. Ν. Ηρακλείου Άρη Βαλατίδη.

“Ο τελευταίος χτύπος” κι άλλος ένας

Ξεκινώ τη βιβλιοκριτική - την πρώτη μου υπό την απειλή του όπλου φωτοβολίδων του Πετρόχειλου - με τη συμβουλή να αποφύγει την αυτοαναφορά όσο κι αν συχνά βολέυει στην πλοκή.

Χρειάζεσαι ένα ποίημα για να αρχίσεις ένα διήγημα κι ένα διήγημα είναι ο καλύτερος τρόπος για να αρχίσεις ένα μυθιστόρημα.

Γι' αυτό και το διήγημα κυριαρχεί σαν λογοτεχνικό είδος.

Αναμεσίς της πλοκής στα διηγήματα της συλλογής “ο τελευταίος χτύπος” των πολύ καλών εκδόσεων “Βακκικόν” βρίσκεις θραύσματα μικρών προτάσεων που σου λένε καθαρά ότι κάποτε άνηκαν σε ποιήματα ή τουλάχιστον τραγούδια. Δεν είναι λουλουδάκια που σου μιλάνε γλυκόπικρα αλλά δυνατή bitter σοκολάτα.

Όσο διάβαζα το βιβλίο χρειαζόμουν πέντε λεπτά μετά από κάθε διήγημα για να το μασήσω και να απολαύσω τη... μηχανή που το κλείνει. Αλλού η λύτρωση έρχεται απότομα, αλλού είναι βέβαιη και απλά υπονοείται. Ταυτόχρονα είναι λυρικά αλλά και έχουν προδιαγραφές cult διηγημάτων.

Θα ήθελα να ήξερα τις επιρροές του που σίγουρα υπάρχουν αλλά η άμεση γραφή και η ανακάλυψη κάθε φορά της πλοκής μέσα από σταθερό λόγο και μουσική τζαζ ανήκουν στην πρωτοτυπία του.

Μια συμβουλή ακόμα για τον συγγραφέα να ξεκινήσει ένα μυθιστόρημα από το “Κόκκινο κρασί” ή τους “Σεριφιδες” ακόμα κι από το “Σάββα τον θαλασσινό” κι ας μην έχει γράψει ακόμα το καλύτερό του διήγημα.

Νικόλας Κακατσάκης

ΣΤΟ ΚΑΦΕ “ΚΗΠΟΣ”

“Ο φταίχτης” των Ε. Μαθιουδάκη και Κ. Σχιζάκη

Το μυθιστόρημα των Ε. Μαθιουδάκη και Κ. Σχιζάκη “Ο Φταίχτης” θα παρουσιαστεί την Δευτέρα 17 Φεβρουαρίου στις 7.30 το απόγευμα στο ιστορικό καφέ Κήπος. Την εκδήλωση διοργανώνουν το Βιβλιοπωλείο Πετράκη και οι Εκδόσεις Καστανιώτη.

Πρόκειται για ένα βιβλίο που εξετάζει με τον πλέον ενδελεχή τρόπο την χρονική περίοδο από το 1969 έως 1982. Μια καθόλα φωτογραφική περιήγηση της κοινωνίας που οδεύει με ανασφαλή βήματα προς την ευημερία, την εποχή του 70. Ένα βιβλίο που αποκαθλώνει πρόσωπα και μύθους και παρασύρει τον αναγνώστη σε ατραπούς όπου το πάθος, η αμφισβήτηση κι ο ερωτισμός κλιμακώνουν την αγωνία μέχρι το τέλος. Στην εκδήλωση θα παραστεί ο Κωστής Σχιζάκης.

Για το βιβλίο θα μιλήσει η φιλόλογος και πρόεδρος του Συνδέσμου Φιλολόγων Ν. Χανίων Βαββάρα Πετράκη. Αποσπάσματα θα διαβάσει η δικηγόρος Ευαγγελία Νικάκη. Θα συντονίσει ο Κωνσταντίνος Πρώμος διδάσκων στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, κριτικός τέχνης.

Σταγόνες Χανιώτικης Ιστορίας

ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ Κ. ΑΛΙΓΙΖΑΚΗΣ*

Δημόσιες παραστάσεις κρητικού χορού στην αρχή του 20ου αιώνα

Η πρώτη επίσημη αναφορά στον τοπικό Τύπο για παρουσίαση κρητικών χορών εκτός Κρήτης γίνεται στις 31/7/1902 στην εφημερίδα «Νέα Έρευνα». Με τίτλο «Η ΕΙΣ ΚΑΛΑΜΑΣ ΕΚΔΟΜΗ» ο αρθρογράφος περιγράφει την εκδρομή 500 κρητικών (Χανιωτών, Ρεθυμνιωτών και Ηρακλειωτών) στην Καλαμάτα με το καράβι «Αθήναι». Τους υποδέχτηκαν περίπου είκοσι χιλιάδες Πελοποννήσιοι, οι οποίοι ζητωκραύγαζαν συνθήματα υπέρ της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα. Το γλέντι που ακολούθησε συνοδεύτηκε από τον χορό των Κρητικών βρακοφόρων χορευ-

τών, ο οποίος ενθουσίασε τους θεατές. Ταυτόχρονα, η παρουσία της Μουσικής Χωροφυλακής, η οποία παιάνισε στους δρόμους της πόλης άφησε άριστες εντυπώσεις. Εδώ πρέπει να αναφερθεί ότι ως κρητικοί χοροί στα Χανιά εννοούνται ο συρτός και το πεντοζάλι.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα η δεξίωση που διοργάνωσε η Δημοτική Αρχή τον Αύγουστο του 1920 («Νέα Έρευνα» 1/8/1920). Η λύρα, η οποία αποτελούσε το βασικό μουσικό όργανο, συνόδευσε τον συρτό και το πεντοζάλι. Οι πολίτες που συμμετείχαν στο γλέντι είχαν χωριστεί σε ομί-

λους: «[...]Τα λαϊκά στρώματα είχαν εισρεύσει εκεί εκ των μάλλον απόκεντρων συνοικιών της πόλεως και επεδόθησαν εις δεινήν φαγοποσίαν. Έκαστος όμιλος είχε πλουσίαν τράπεζαν με οβελίαν, ψητά, τύρον και άφθονον οίνον όστις εδιπλασίαζε τον ενθουσιασμό των συμποσιωτών[...]». Όσον αφορά στα αστικά στρώματα (ο αρθρογράφος κάνει σαφή κοινωνικό διαχωρισμό): «[...]Η ευθυμία δεν ήρghσε να μεταδοθεί και εις τας τραπεζας της αστικής τάξεως, ήτις μέχρι τινός ίστατο θεατής της ωραίας διασκεδάσεως. Η κνίσσα του ψητού εγαργάλισε την όρεξιν και κείνων και

εντός μικρού όλος ο κόσμος, μικρών και μεγάλων πλουσίων και πενήτων, είχε παραδοθεί εις μακράν ευωχίαν συνοδευομένην με τραγούδια και ζωτοκραυγάς».

Ο κρητικός χορός, ο οποίος συναντάται σπάνια στα Χανιά στις αρχές του 20ου αιώνα, είναι η σούστα. Αναφορά στον συγκεκριμένο χορό γίνεται από τη στήλη «Η παράσταση του Εκπαιδευτικού Ουλαμού» στην εφη-

μερίδα «Νέα Έρευνα» (6/4/1916), η οποία αναφέρει ότι χορεύτηκε λεβέντικα από γνωστό ανθυπολοχαγό μαζί με τους άλλους κρητικούς χορούς στα πλαίσια φιλανθρωπικής εκδήλωσης συλλογής χρημάτων για τους άπορους επίστρατους.

* Ο κ. Αγησίλαος Κ. Αλιγίζακης είναι ιατρός ορθοπαιδικός, πολιτισμολόγος.

Οι ιατρικές πρακτικές συνοδεύουν τον άνθρωπο από τη στιγμή που έκανε τα πρώτα του βήματα στη γη. Ο δρόμος που ακολούθησε η ιατρική στο πέρασμα του χρόνου, είναι γεμάτος από εκπληκτικές ιστορίες αυτοσχεδιασμού, άγνοιας, απάτης, πάθους ή και λάθους.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΓΙΑΝΝΗΣ
M.Sc.

Ιστορία της Ιατρικής: Ένα απίθανο ταξίδι στον χρόνο

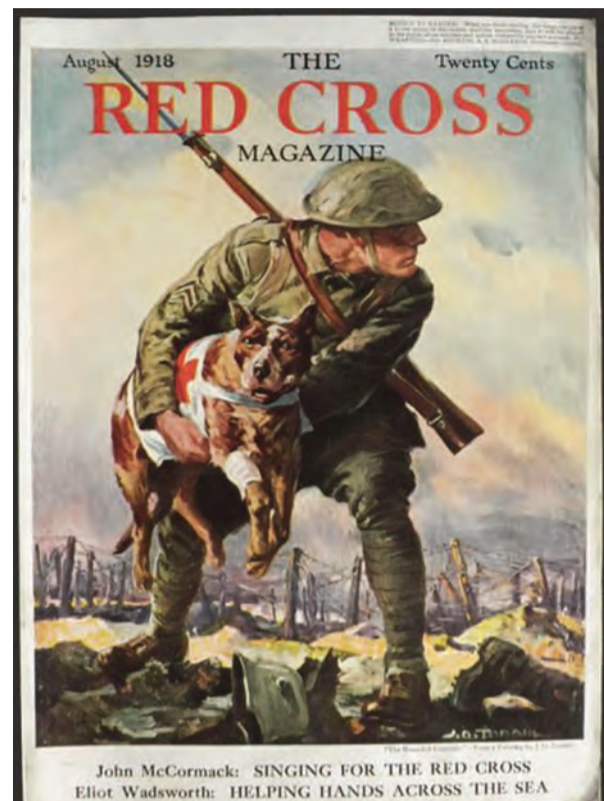
μέρος 1690

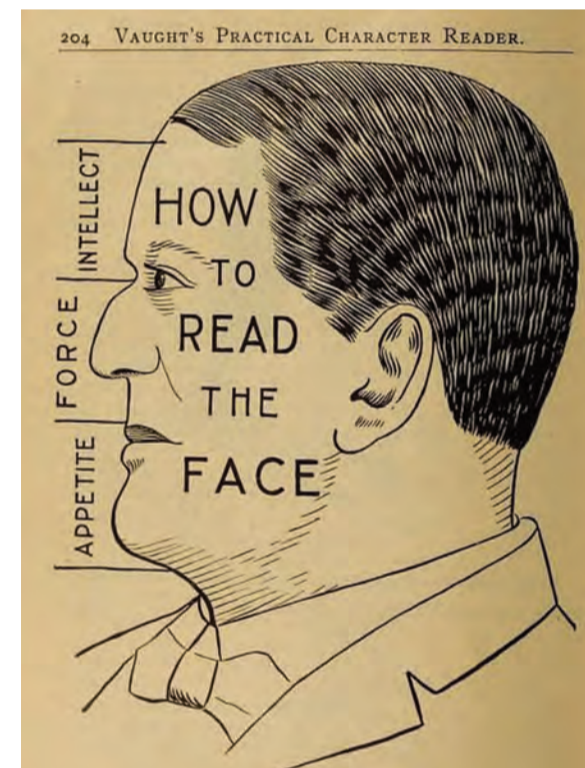
Σετ φαρμάκων "ταξιδιού" στην Αγγλία του 1790.

Χάρτης σημείων βελονισμού προσώπου (Κίνα, 15ος αιώνας).

"Ο στρατιώτης που σώζει το σκύλο από τα πυρά": εξώφυλλο του περιοδικού του Ερυθρού Σταυρού (1918).

"Πώς να διαβάσετε το πρόσωπο": Από το βιβλίο της ψευδοεπιστήμης της φρενολογίας "Vaught's Practical Character Reader" (1902).

Woman Invents Dimple Machine

DIMPLES are now made to order! These aids to beauty can be produced as the result of a new invention by Isabella Gilbert of Rochester, N. Y. The device consists of a face-fitting spring carrying two tiny knobs which press into the cheeks.

This is the dimple invention. When worn over the cheeks two knobs soon make a fine set of dimples.

Η επαναστατική συσκευή "δημιουργίας λακκακιών στα μάγουλα, για ωραίο χαμόγελο", παρουσιάστηκε στη Νέα Υόρκη το 1936 από την Isabella Gilbert, με άγνωστη εμπορική επιτυχία.

CHAMBERLAIN'S COUGH REMEDY

A Safe Cough Medicine for Children.

In buying a cough medicine for children never be afraid to buy Chamberlain's Cough Remedy. There is no danger from it, and relief is always sure to follow. It is intended especially for coughs, colds, croup and whooping cough, and is the best medicine in the world for these diseases. It is not only a certain cure for croup, but, when given as soon as the croupy cough appears, will prevent the attack. Whooping cough is not dangerous when this remedy is given as directed. It contains no opium or other harmful drugs, and may be given as confidently to a baby as to an adult.

Διαφήμιση για το "σιρόπι βήχα του Chamberlain" που κυκλοφορούσε στην Αγγλία των αρχών του 20ου αιώνα: "Δεν περιέχει όπιο, ούτε άλλα εθιστικά ναρκωτικά και έχει πολύ καλά αποτελέσματα στα παιδιά"...

Φαρμακείο στο Βερολίνο του 1730.

Οι αδελφές Jaramillo που έπασχαν από μικροκεφαλία, γνωστές ως "τα παιδιά του Πουκατάν", σε περιφερόμενο θίασο το 1910.

Καρτ ποστάλ από την Ιαπωνία των αρχών του 20ου αιώνα, που απεικονίζει νοσηλεύτριες του Ερυθρού Σταυρού.

